

Proposta de resolució sobre l'alliberament dels activistes del moviment Hirak al Rif, al Marroc

250-01101/13

PRESENTACIÓ: GP ERC, GP CUP-NCG, GP ECP

Reg. 100712 / Admissió a tràmit: Mesa del Parlament, 17.05.2023

A la Mesa del Parlament

Marta Vilalta i Torres, portaveu del Grup Parlamentari d'Esquerra Republicana, Eulàlia Reguant i Cura, portaveu del Grup Parlamentari de la Candidatura d'Unitat Popular - Un Nou Cicle per Guanyar, David Cid Colomer, portaveu del Grup Parlamentari d'En Comú Podem, d'acord amb el que estableixen els articles 167 i 168 del Reglament del Parlament, presenten la Proposta de resolució sobre per l'alliberament dels activistes del moviment Hirak al Rif, Marroc, per tal que sigui substanciada davant la Comissió d'Acció Exterior, Unió Europea i Cooperació, amb el text següent:

Exposició de motius

El juny de 2018, 54 persones relacionades amb el Moviment Popular del Rif, conegut com a Hirak, van ser condemnades a penes de presó per actes emparats per l'exercici pacífic dels drets de llibertat d'expressió, reunió i associació. El seu líder, Nasser Zefzafi, i uns altres dos activistes, Nabil Ahamjik i Samir Ighid, van ser condemnats a les penes més altes, de 20 anys de presó. Després de cinc anys, les autoritats marroquines continuen reprimint i assetjant activistes i periodistes al Rif per l'exercici pacífic dels seus drets humans.

El Rif és un territori del nord del Marroc d'identitat i llengua amazigues que ha estat marginat políticament, econòmicament i lingüísticament. D'una banda, durant l'època del Protectorat espanyol (període colonial), el poble rifeny va ser reprimint i bombardejat, amb ús d'armes químiques, amb conseqüències greus de llarga durada; de l'altra, els successius governs marroquins hi han ofegat qualsevol intent popular de reivindicació política, social o econòmica. Així, en els últims cent anys, el descontentament de la població per aquest abandonament i repressió institucional, tant per part de l'Estat espanyol, com de l'Estat marroquí i la comunitat internacional ha donat lloc a diferents episodis de protesta que han estat reprimits de forma violenta.

L'últim episodi va tenir lloc l'octubre del 2016 després de la mort d'un peixater, Mouhcine Fikri, esclafat a l'interior d'un camió d'escombraries quan intentava recuperar el peix que li havien confiscat injustament les autoritats. La mort de Fikri va esdevenir un símbol de la desesperació de la població davant la manca d'oportunitats i l'abús de poder per part de les autoritats.

Aquest episodi va desencadenar un període de manifestacions pacífiques i la creació del Hirak, amb un programa que denunciava la marginació del territori, la militarització, la corrupció, l'atur i la pobresa; i reivindicava inversions per garantir el dret a l'educació i a la salut, així com oportunitats de treball.

Malgrat el caràcter pacífic de les protestes, el Govern del Marroc va reaccionar amb la detenció de centenars d'activistes, periodistes i ciutadans, alguns dels quals menors d'edat. La repressió de les autoritats també va provocar milers de ferits i va fer que moltes persones es veiessin forçades a l'exili, legal o clandestí, cap a Europa, on, malgrat les proves de la seva persecució i amenaces, tenen dificultats per ser reconegudes com a sol·licitants de protecció internacional.

D'acord amb Amnistia Internacional, Human Rights Watch o l'Associació Marroquina dels Drets Humans (AMDH), les persones detingudes van ser sotmeses a tortura i altres maltractaments pels agents policials durant la seva detenció. Encara avui, Nasser Zefzafi continua rebent pressions per part de les autoritats penitenciàries marroquines perquè renunciï a les reivindicacions i se'n desvinculi del Moviment Popular del Rif. Les condicions que ha de suportar són terribles i el seu estat

de salut s'ha deteriorat significativament, ja que les autoritats penitenciàries es neguen a proporcionar-li l'assistència mèdica necessària. El seu compromís amb els drets humans li ha valgut ser finalista del Premi Sàkharov del 2018, màxim reconeixement per part de la Unió Europea en l'àmbit dels drets humans.

Cal destacar, a més, el paper de les dones rifenyas, les quals, arran d'aquestes detencions massives, van reforçar el seu protagonisme en les reivindicacions i la lluita per l'alliberament de les persones detingudes. Nawal Ben Aisa, mestressa de casa i mare de quatre infants, va reemplaçar Zefzafi com a cara més visible del Hirak, la qual cosa li ha valgut diverses detencions, amenaces i el fet que, en l'actualitat, es trobi exiliada als Països Baixos.

Cinc anys després de les condemnes, la vulneració dels drets humans al Rif continua sent preocupant i no pot caure en l'oblit. Pel seu compromís amb els drets humans, Catalunya, l'Estat espanyol i la Unió Europea tenen la responsabilitat de demanar a les autoritats marroquines el respecte i la protecció dels drets individuals i col·lectius al Rif.

Per aquests motius, el Grups Parlamentaris sotasignants presenten la següent:

Proposta de resolució

1. El Parlament de Catalunya considera necessari que el Govern del Marroc:

a. Alliberi de forma immediata totes les persones vinculades al Moviment Popular del Rif per l'exercici pacífic dels seus drets de llibertat d'expressió i reunió, així com retirar els càrrecs contra elles.

b. Respecti els drets humans en les seves actuacions al Rif i posar fi a l'assetjament d'activistes, periodistes o qualsevol persona que en el lliure exercici dels seus drets pugui mostrar opinions crítiques amb les autoritats marroquines.

c. Investigui de forma independent, imparcial i amb perspectiva de gènere, els possibles casos de tortura i maltractaments per part d'agents policials a les persones detingudes per participar o donar suport a les protestes, així com exigir responsabilitats penals als possibles culpables i anul·lar les actuacions judicials fonamentades en «confessions» obtingudes sota coacció.

d. Protegeixi, respecti i promogui la identitat cultural i lingüística amaziga del poble rifeny, així com desplegar les inversions efectives per garantir l'accés a millors oportunitats d'educació, treball i assistència mèdica, acompanyades de polítiques feministes per a garantir l'educació de les dones i promoure la seva independència econòmica.

e. Estableixi mesures i mecanismes efectius i amb perspectiva de gènere pel reconeixement de la memòria, veritat i reparació de la repressió violenta contra la població rifenya per part de les autoritats marroquines.

f. Promogui la resolució pacífica dels conflictes a través de la negociació i el diàleg.

2. Troba imprescindible que el Govern de l'Estat espanyol:

a. En el marc de les seves relacions bilaterals amb el Marroc, faci les gestions necessàries per l'alliberament de Nasser Zefzafi així com per anul·lar les declaracions de culpabilitat dictades en els injustos judicis del Hirak.

b. Revisi i avaluï individualment les sol·licituds de protecció internacional de les persones rifenyas represaliades o en risc de sofrir vulneracions de drets en cas de retorn al seu territori i que s'abstingui d'aplicar la Llei d'estrangeria per evitar que persones rifenyas en situació de vulnerabilitat, com sol·licitants d'asil, menors o víctimes de tràfic siguin internades en Centres d'Internament d'Estrangers/eres

3. Es compromet a comunicar aquest acord al Departament d'Acció Exterior i Unió Europea de la Generalitat de Catalunya, a la Presidència del Govern d'Espanya i a l'Ambaixada del Marroc a Madrid i el Consolat a Barcelona.

Palau del Parlament, 4 de maig de 2023

Marta Vilalta i Torres, GP ERC; Eulàlia Reguant i Cura, GP CUP-NCG; David Cid Colomer, GP ECP, portaveus